

השינוי באוויר

העיר שנחשבת למזוהמת בישראל מנסה לשנות את פניה ולהילחם בזיהום • ולצד מאבק בפשיעה ובעוני, ייתכן שאולי בכל זאת יש לה עתיד • בדיקת מעריב את איכות החיים בערים הגדולות הגיעה לחיפה

יונתן הללי

8:39 29/4/2008

חיפה והמפרץ ידועים לשמצה כמקומות בעלי זיהום אוויר תמידי, אך בשנים האחרונות החלה מגמה של שיפור עקבי במצב. כעת יכולים קברניטי העיר ותושביה לנשום, גם אם עדיין לא לגמרי לרווחה, אוויר הרים צלול למדי.

מקורו של זיהום האוויר בחיפה הוא בשני גורמים מרכזיים: התעשייה והתחבורה. פליטות הזיהום ממקורות תעשייתיים טופלו על ידי העירייה באמצעות אגד הערים לאיכות הסביבה, דבר שהביא לירידה ברמת הזיהום באזור.

לאור הירידה בזיהום ממקורות תעשייתיים והגידול במספר כלי הרכב, התברר כי זיהום האוויר מכלי הרכב הפך לגורם הזיהום המשמעותי ביותר. המצב כאן בעייתי יותר, משום שפליטת המזהמים מכלי רכב נעשית בגובה נמוך, וכך מצטמצמת אפשרות הפיזור של הזיהום.

בדיקות הרישוי החדשנותיות כוללות אמנם גם בדיקה של כמות פליטת המזהמים, אך המציאות מלמדת כי הבדיקה אינה מביאה בפועל להורדת הזיהום הנפלט מכלי הרכב.

בתי הזיקוק במפרץ חיפה. הפכו לסמל של זיהום אוויר

אפשר לנשום

במהלך קיץ 2006, לבקשת השר לאיכות הסביבה, ריכז "מוסד שמואל נאמן למדע מתקדם וטכנולוגיה" צוות מומחים בנושא איכות האוויר במפרץ חיפה, כדי לספק תמונת מצב עדכנית והמלצות פעולה לעתיד בנושא התמחותם.

בפרק איכות האוויר באזור מפרץ חיפה נכתב בדוח כי מדובר באזור הראשון בארץ בו הוקמה מערכת של ניטור איכות אוויר.

בסיכום הדיון והמלצות בנושא איכות האוויר כותב פרופ' אבנימלך: "נראה כי האוויר במפרץ חיפה מוגדר כאוויר נקי העומד בתקנים בינלאומיים מחמירים", כתב בסיכום הדיון פרופ' אבנימלך מצוות המומחים.

"לא ניתן לקבוע כי רכיב כלשהו המצוי באוויר נמצא ברמות כאלו המסכנות את בריאות התושבים. יחד עם זאת, באזור חיפה ישנו ריכוז גבוה של מקורות תעשייתיים, תחבורתיים ואחרים העלולים לגרום להמצאות גורמים מזיקים באוויר, בנוסף

לתנאים מטאורולוגיים וטופוגרפיים העלולים להחמיר את בעיות זיהום האוויר."

פעילי "מגמה ירוקה" מוחים על זיהום האוויר במפרץ בחיפה והקריות

סטיגמה זדונית?

בשנת 2006 נמדדו בחיפה 17 ימי חריגה מתקני איכות האוויר, לעומת 32 ימים בירושלים ו-59 ימים בגוש דן - נתון אשר לבדו מלמד שהסטיגמה שדבקה לחיפה חסרת ביסוס במציאות.

בחיפה ישנן גם יותר תחנות ניטור - תחנה המודדת את ריכוז המזהמים הנפלטים באזור תחנות הכוח - מאשר בכל עיר אחרת בישראל: 16 תחנות של אגד ערים איכות סביבה, ארבע של חברת החשמל ואחת של המשרד לאיכות הסביבה.

הכלים לשיפור איכות האוויר הם יישום שימוש בטכנולוגיות המתקדמות בסוגן למעקב והתרעה על זיהום אוויר, מדיניות של יד קשה בשמירה על התקנים, צווים אישיים, אחריות אישית של מנהלים וקנסות כבדים.

עריית חיפה דורשת מהמשרד לאיכות הסביבה לאמץ תקני פליטה המתבססים על "הטכנולוגיה הטובה ביותר שבנמצא", ולהחמיר עם העבריינים.

כך, למשל, קרה בתחום התחבורה והזיהום המופק מכלי הרכב. כבר בשנת 2000 נחתם חוק העזר עירוני המטיל אחריות פלילית וקנסות על נהגים אשר כמות הזיהום הנפלטת מכלי רכבם עולה על המותר, לצד מנגנון ייחודי המאפשר לבעל כלי הרכב להעמיד את מכוניתו לבדיקה חוזרת לאחר תיקונה.

נתונים

אוכלוסייה

בחיפה חיים 266,300 בני אדם, מתוכם 86 אחוז הם יהודים, 5.2 אחוז נוצרים, 4.4 אחוז מוסלמים ו-0.2 אחוז בני דתות אחרות.

עלייה

כ-70,000 עולים מחבר המדינות התיישבו בחיפה מאז תחילת שנות ה-90 והם מהווים היום כ-20 אחוז מתושביה.

שטח

חיפה משתרעת על פני שטח של 64,560 דונמים, מתוכם 8,909,200 מ"ר הינו שטח בנוי לצרכי מגורים ו-13,975,900 הינו שטח בנוי שלא למגורים.

תחבורה

מערכת מנהרות הכרמל, ששוויין מוערך ב-1.5 מיליארד שקלים, יאפשרו לאחר סיום כרייתן תוך מספר שנים חצייה של העיר מדרום למזרח במהירות וביעילות וללא עיכוב.